

Beköszöntő a Rendőrségi Tanulmányok első számához (Rendőrségi szakfolyóiratok a „Közbiztonság”-tól napjainkig)

Az az igény, hogy a rendőrségnek szüksége van egy szaklapra nem mai keletű. Az, hogy milyen legyen a rendőrségi szaklap, annak milyen nehézségei vannak, erről a következőképpen írt már 1927-ben Markovich Miklós rendőrtanácsos: *„Rendőri szaklapot írni már nehezebb. A rendőrség munkaköre szélesen tagozódik. Minden irányban olyan kiterjedt, hogy igazán kiválót csak a specialisták írhatnak. Igazi rendőri szaklapot... amelyben minden szak és őrszemélyzet megtalálja a mag témáit, szinte lehetetlen...”*¹ A továbbiakban a szerző részletezi, hogy nem lehet megírni laikus formában a tisztán elméleti, jogi, közigazgatási problémákat, valamint véleménye szerint a rendőrségnél a gyakorlat fontosabb az elméletnél. A rendőrségi szaklapokkal kapcsolatban már 1869 óta megfogalmazódtak vélemények. Egyben azonosak voltak; szükség van egy olyan folyóíratra, amely a közbiztonságról, rendőrségről, rendészetről valamilyen formában tudósít a közönség és a rendőrök felé is.

A magyar rendőrség, és rendészet nagyon szerencsésnek vallhatja magát, mert imponáló tradícióval rendelkezik szakfolyóiratokban. Még nem is beszélhettünk állami rendőrségről, amikor már 1869-ben, Forster József főszerkesztő ambíciói és szakmai rátermettsége nyomán útba indult 16 ezer példány mutatóanyag²: a „Közbiztonság” c. „rendészeti elméleti és tapasztalati ismereteket terjesztő heti szak közlöny.” Mutatóanyag példányában a szerkesztő, Forster József nyílt kérelemmel fordult a „bűnfenyítő” és köz-

¹Markovich Miklós: A szaklap problémája. Rendőr 1927. 1. szám. 1 oldal

²Deák József: A polgári magyar állam rendvédelmi sajtója. In: Ünnepi tanulmányok Parádi József 65. születésnapja tiszteletére, Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság, Budapest, 2015. 72. o.

rendészeti tisztviselőkhöz, és arra kérte a közrendészettel foglalkozó tisztviselőket, hogy az általuk megtapasztalt érdekesebb ügyeket („különösen tekintettel a bűnesetek kikutatás módjára”) tegyék közzé a lapban, amelyből a „gondolkodó rendész” tanulhat. A szerkesztő a lap jelszavának az „előré”-t adta, amelynél rövidebb motiváló szót nem találhatott. Az első ízben kinyomott, Magyarországon szétküldött mutatóvány példányt valószínűleg inkább érdekesnek, mint fontosnak találták, mert az első megrendelések mintegy 25 példányról szóltak, ami koránt sem örvendeztette meg a szerkesztőt és a nyomdát. A kezdeti nehézségek miatt a költségeket a nyomda átvállalta, majd később a megrendelők száma 400-ra növekedett. A lapot Budapesten az Aranykéz utcában nyomták, a Fanda és Frohna nevezetű nyomdában. A szerkesztő mellett Kakujav Adolf főmunkatárs³ dolgozott. Mivel az első szaklapról korábban a Magyar Rendészetben⁴ Abonyi Magdolna, a Pécsi határőr⁵ kötetekben pedig személyesen én írtam, ezért a részletes bemutatástól most itt eltekintek. Csak néhány fontosabb gondolat a „Közbiztonság” illusztrálásához, amelyben a következő főbb címszavak alatt találhatunk tudósításokat:

- toloncügy,
- belföld,
- tárcza,
- külföld,
- vegyesek,
- szerkesztői üzenetek.

„Azzal, hogy Forster felismerte az igényt és saját indíttatásától vezérelve kiadott egy rendészeti szaklapot, felhívta a figyelmet arra, hogy van létjogosultsága egy ilyen jellegű periodikának hazánkban is, és bár ahhoz

³ Szöllősy Alfréd: Az első rendőri szaklap. A rend. 1927. február 19.

⁴ Abonyi Magdolna: A magyar rendőri szaksajtó kezdetei: a Közbiztonság. Kézirat. 2017. Magyar Rendészet 2016

⁵ Sallai János: Első rendészetelméleti szakközlöny folyóiratunk a: Közbiztonság (1869) In: Gaál Gyula - Hautzinger Zoltán (szerk.) A határrendészettől a rendészet tudományig. 332 p. Pécs: MHT Határőr Szakosztály Pécsi Szakcsoportja, 2016. 271-274. oldalak

nem kapott kellő támogatást – sem a szakmától, sem a hivatalos szervektől –, hogy sikerre legyen ítélve a kezdeményezése, a Közbiztonság megjelenésével elindult a magyar nyelvű rendészeti szaksajtó, olyan 19. századi utódokkal, mint a Közrendészeti Lap, a Rendészeti Közlöny, a Rendőri Lapok vagy a Magyar Közrendészet. Hozzájárult a szakmai nyilvánosság kiszélesedéséhez, néha talán provokatívan, de vitára sarkallt, amihez teret és lehetőséget biztosított, így azon szakemberek számára, akikben megvolt a kellő elhivatottság, megnyílt annak lehetősége, hogy a hangjukat hallassák a rendőrség valódi problémáinak feltárása és a megoldási javaslatok közvételében.”⁶

A második rendészeti szaklap 1870. március 27-én *Közrendészeti Lap* címen indult el. A folyóirat címében valószínűleg meghatározó szerepet játszott, hogy megjelenése előtt 1862-ben, és 1870-ben „Közrendészeti tudományok” címmel, Karvasy Ágostonnak két jelentős alkotása látott napvilágot. Felépítésében, rovataival a korábbi lapokat követi. Újdonságként jelentkezik a „könyvészet” rovat, amely könyvajánló funkciót tölt be, továbbá a „lapszemle”, és a tisztí kinevezések felsorolása. Emellett pedig Európa országainak rendőrségi híreit is esetenként tárgyalta. A lap biztonságos kiadását segítette elő a belügyminiszter, még az első számok megjelenését követően valamennyi törvényhatóság számára közzétételében.⁷

A továbbiakban folyamatosan jelen volt a rendőri, rendészeti szakfolyóirat, ám elnevezése, szerkesztői folyamatosan változtak.

A Rend, Rendészeti, társadalompolitikai és közgazdasági szaklap. A Rendőr, A Rendőrkutya, Az Országos Magyar Rendőrkutya Egyesület hivatalos lapja. Belügyi Szemle, Csendőrségi Lapok, a m. kir. csendőrségi szaklapja (1894-től Rendőri Lapok címmel jelent meg, 1907-től Csendőrségi Lapok címen új évfolyamjelzéssel indult). Csendőr-Újság, Detektív Krónika, igaz történetek az életből. Detektív Szemle, Detektív, a nyomozó tisztviselők országos egyesületének hivatalos lapja. A Hazáért, a határőrség- és eleinte a karhatalom közös lapja, majd utóbb: Határőr, Ország Határ

⁶ Abonyi Magdolna: A magyar rendőri szaksajtó kezdetei: a Közbiztonság. Kézirat. 2017. Magyar Rendészet 2016.

⁷ Szöllősy Alfréd: A második rendőri szaklap. A rend. 1927. február 19.

magazin. A magyarországi rendőrtisztviselők országos egyesületének hivatalos lapja. (Előzőleg: 1894-től, 1–14. évf. jelzéssel: Rendőri Lapok.) Közbiztonság (Rendőri Lapok). Rendészeti elméleti és gyakorlati ismereteket terjesztő heti szak-kiadvány. Közrendészeti Lap. Kiadvány a rendőri büntető igazságszolgáltatás tárgyait illető törvényhozás és közigazgatás köréből. Magyar Detektív, képes folyóirat, a magyar kir. államrendőrség detektívtestülete nyugdíjpótló és segélyező egyesületének hivatalos lapja. Magyar Közrendészet; a közrendészet összes ágait felölelő hetilap. Magyar Rendészet (Főiskolai Figyelő) Magyar Rendőr. A magyar királyi rendőrség szaklapja. Nemzetbiztonsági Szemle; a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Nemzetbiztonsági Intézetének elektronikus (online) megjelenésű tudományos folyóirata. Rendészeti Kiadvány, Rendőr, Rendőri Lapok (Magyar Csendőr); A Csendőrség és Rendőrség Lapja. Rendőri Lapok. A szatmárnémeti rendőr-főkapitányi hivatal tisztikarának és rendőrlegénységének szaklapja. Rendőrségi Lapok, Rendőrségi Szemle.

A fenti felsorolásból kitűnik, hogy milyen sokféle, hasonló (többször azonos) elnevezéssel, és tartalommal jelent meg, rendőrséghez, rendészethez kapcsolódó szakfolyóirat, amelyek egyenkénti bemutatása szinte lehetetlen, olyan terjedelmet igényelne. Ezért a fent megemlített első két szaklap mellett csak néhányat emelek ki közülük.

1894-ben megjelent Rendőri Lapok beköszöntőjében a szerkesztő fontosnak ítélte megjegyezni, hogy minden társadalomban élnek olyan emberek, akik veszélyeztetik a társadalom rendjét, és nem tesznek különbséget saját és más vagyontárgyai birtoklása között, ezért a rendőrségre szükség van, hogy a polgárok életét és vagyontárgyait megóvják. A közönségnek féltelmei vannak a tolvajlás miatt, amelyet már az akkori sajtó is csak fokozott, és amelyet a Rendőri Lapok olvasó majd megtapasztalhatnak, hogy alaptalanok. Aki elolvassa a Rendőri lapokat, az felkészülhet a veszélyek elhárítására, amely tulajdonképpen a lap egyik fő célja volt. A lapot erősítette, hogy a világ minden tájáról levelezőkkel tartotta a kapcsolatot, így a világ rendőri eseményeit is olvashatták az olvasók. „*A Rendőri Lapok egy másik nagy célzt tűzött ki maga elé, a bűnügyi irodalom fejlesztését, mely*

nálunk teljesen parlagon hever.”⁸Ezen a területen szinte a kezdetektől szinte minden szaklap megemlítette a szakirodalom hiányát, ám a változást nagyon lassan érték el. Csak 1920-as évektől az elindult rendőrtisztviselői szaktanfolyamokkal párhuzamosan születtek meg tankönyvek, és egyéb szakirodalmak.

Az első világháború előszele a rendőrségi folyóiratokban és más napilapokban is érezhető volt. 1914-ben Szatmárnémetiben megjelent egy *Rendőrségi lapok* külön szám, amely a Magyarországi Rendőrtisztviselők Országos Egyesületének jubileumi közgyűléséről számolt be. Az általános egyesületi életéről írt tájékoztató írások mellett több, rendészethez kapcsolódó szakmai előadás anyaga is megjelent a különszámban. Így a kivándorlás és leánykereskedelem rendészeti aspektusból, és a rendőrképzésről szóló is. E lap első, Budapesten kiadott számának címdoldalán már a szarajevói merényletről lehetett tudósítást olvasni.

Az akkor Nagy háborúnak nevezett, később első világháború néven a történelemben beiratkozott világegés Magyarországra katasztrófaként sújtott le, a háborút lezáró Trianoni Békediktátum révén, valamint az azt követő forradalmak által. Ezért újra kellett szervezni a közigazgatást, a határőrizetet, és a rendőrséget. Ekkor került sor a vidéki rendőrségek a fővárosi és határrendőrség államosítására. Ezután 1922. november 15-én indult újra „A Rend” néven a rendőrség lapja. Horthy Miklós kormányzó mellett gróf. Bethlen István miniszterelnök is világos üzenetet küldött a címdoldalón a lap olvasóinak: „*Meg kell erősíteni a rend sziklavárát.*” Ugyanezen számban Nádasy országos főkapitány a háború utáni időszak lezárásaként azt üzenete, hogy: „*Fordítsunk hátat a politikának.*” A lap indítását támogatta a belügyi és az igazságügyi minisztérium vezetése is. A főszerkesztő a magyar közönség számára a következőképpen fogalmazta meg; „A Rend” lényegét: „*A Rendnek címében benne van a legteljesebb társadalmi harmónia, benne van az egymásra utalt magyarság összeforrása, benne van a katonás szellem, az önfegyelem, az állami és társadalmi biztonság, – amelyek tragikus hiánya szerencsétlen hazánkat vesztébe sodorta, s amelyek helyreállítása nélkül a területében és szellemében ép Magyarország*

⁸ A közönség és közbiztonság. Rendőri Lapok 1894. I. évfolyam 1. szám 1–2 oldalak

helyreállítását el sem lehet képzelni.”⁹ A *Rend* nagyon nehéz időkben született. A folyóiratban Nagy Valér cikkéből tudhatjuk, hogy a Rendőrség jövője is a legfontosabb témák közé tartozott. További lényeges rendészetről szóló cikkek jelentek meg a következő témákban: rendőrség és kívándorlás, légtérrendészet, szükséges reformok, rendőri hatalom és a tömegmozgalmak, bevezetés a bűnügyi tudományokba, a rendőrség discrecionális jogának kiterjesztése, a falu rendészete, légtérrendészet és jogalkotás, a rendőri képzés intézményi szabályozása.

A *Rend* után 1926 és 1934 között a Magyar Kir. Államrendőrség Detektívtestülete Nyugdíjpótló és Segélyező Egyesületének gondozásában havi két alkalommal jelent meg a Magyar Detektív, illetve ezzel párhuzamosan 1927 és 1931 között „A Rendőr”. Mindkét folyóiratban jelentős elméleti és gyakorlati ismertekről, tapasztalatokról olvashatunk cikkeket.

A második világháború után teljesen átalakult Magyarország nemzeti környezete és belső politikai intézményrendszer. Magyarországon a baloldal a kezdetektől kisajátította belügyminisztériumot, és a fegyveres testületeket. Megszüntette a Csenedőrséget, és a korábbi rendőrségi tisztviselők tömegeit elbocsátotta. Az új rendőrségi tiszthelyettesi és tisztviselői állományt az alapoktól kezdve fel kellett készíteni. Mind a felkészítéshez, mind az országban az egységes központi elképzelések megvalósítása érdekében Közlönyt adtak ki, amelyben a legfrissebb szabályokat, utasításokat, jogszabályokat minden kapitányságra lejutatták. Ebbe a folyamatba illeszkedik, hogy 1947-től Magyar Rendőr néven újraindították a rendőrségi folyóiratot. Az első szám címlapján Szébenyi Endre minisztériumi osztályfőnök, a közrendészeti főosztály vezetője „Útravaló” címen a következőképpen fogalmazta meg a Magyar Rendőr céljait: *„A Magyar rendőr célja a magyar államrendőrség központi céljainak támogatása, a rendőrség demokratikus nevelésének biztosítása, a hivatalos tanfolyamokon és iskolákon kívül az általános és különös szakképzettségnek teljesebbé tétele, a rendőr anyagi helyzetének fokozatos, a stabilizáció érdekeit azonban soha nem veszélyeztető módon való emelése, a különböző részekből adódó egy-*

⁹ A *Rend*, 1921/1., 1. oldal

*séges magyar államrendőrség hatóságainak és szerveinek egybehango-
lása, magyar államrendőrség tagjai bajtársai közösségének megteremtése
és megszilárdítása, a rendőr társadalmi életének, a rendőregyesületek mű-
ködésének a szakfoglalkozással való összhangba hozatala, végül a magyar
rendőr és a magyar nép egységének vitátlan fenntartása.”¹⁰*

A Magyar Rendőr 1947–1990 között hetente látta el olvasóit zárt ter-
jesztésben. A Magyar Rendőr és a Határőr magazin haladó hagyományait
ötvözte magába 2008 és 2013 között „Rendőr” néven, az ORFK havi, két-
havi, majd negyedéves intranetes lapja.¹¹ Ezzel párhuzamosan 1953-tól
1962-ig Rendőrégi Szemle,¹² majd 1963-tól Belügyi Szemle néven a bel-
ügyi vezetés szakmai-tudományos¹³ folyóiratot indított el,¹⁴ amely a mai

¹⁰ Szebenyi Endre: Útravaló. Magyar rendőr 1947. 1. évf. 1 sz. 1-2 oldalak

¹¹ Deák József: Az állambiztonsági propagandától a nemzetbiztonságig - a Belügyi Szem-
lében megjelentek tükrében. Rendvédelem, A Belügyminisztérium Oktatási, Képzési és
Tudományszervezési Főigazgatóság online folyóirata. 2. évfolyam. 3. szám. 2013, p. 15 –
22.

<http://www.rvki.hu/images/downloads/rentudfoly/2013.%20vi%203.%20szm.pdf>

Letöltés ideje: 2017. október 16.

¹² „A Belügyminisztériumban már az 1950-es évek elején igény jelentkezett a tapasztalatok
közreadására, tudományos igényű művek készítésére. Ennek irányítója és összefogója a
BM Tanulmányi és Módszertani Osztály volt, színtere pedig az 1953-ban alapított Rend-
őrségi Szemle lett.”

Forrás: Boda József: A tudomány az állambiztonság és a nemzetbiztonság szolgálatában.
In Gaál Gyula – Hautzinger Zoltán: Rendészettudományi gondolatok, írások a Magyar
Rendészettudományi Társaság megalapításának egy évtizedes jubileuma alkalmából, Bu-
dapest, 2014. 104. oldal

¹³ József Deák: *The Police, then Interior Review for the Forming of the Science of Law
Enforcement; from its Beginning to the Change of the Political System.* West Bohemian
Historical Review) 4. évfolyam 2. szám. Pilsen–Hamburg. 2017. ISSN: 1804-5480 pp.
237–250.

<https://otik.uk.zcu.cz/bitstream/11025/15549/1/Deak.pdf>

Letöltés ideje: 2017. október 16.

¹⁴ Deák József: The State Security Articles of the Interior Ministry Review Prospectus at
the Service of the Current Politics and the Internal Affairs Propaganda (1963–1972)
CENTRAL EUROPEAN PAPERS (ISSN: 2336-3312) (eISSN: 2336-369X) 2: (1) pp.
150-159. (2014)

napig¹⁵ 2001-től a Magyar Rendészettel kiegészülve biztosít teret a tudományos igényességgel íródott, rendészeti, rendőrségi témájú cikkek publikálásának. A tudományos folyóiratok sorát indító első szaklap a Rendőrségi Szemle¹⁶ fő feladatait a következőképpen fogalmazták meg: „... öszegezze mindazt a tapasztalatot, melyet a rendőrségi munka gyakorlata alkotott. Ez nem kis feladat és meglehetősen új feladat is, amellyel rendőrségünk eddig rendszeresen nem foglalkozott, és aminek hiányát mindjobban érezni lehet. ...a rendőri gyakorlat eddigi tapasztalatai, egyesek tapasztalatai, amelyek nem váltak az egész szervezet közös kincsévé, nem termékenyítették meg munkáját...”¹⁷

Összegezve megállapítható, hogy rendőrségi, rendészeti témában mindig volt igény a szakemberek, és az egyszerű olvasók részéről is egy szakfolyóiratra, ahol a legfrissebb bűnügyi eseményekről, külföldi bűnügyi tudósításokról, szakmai élet eseményeiről, és más a szakmához kapcsolódó eseményről olvashassanak. Ezért is üdvözlöm az új, egyenlőre még online rendőrségi folyóiratot, és bízom benne, hogy a rendőrség állományában meghallgatásra, olvasásra fog találni. Továbbá azt is remélem, hogy az új folyóiratban a tudományos és szakmai cikkek mellett olvashatóak lesznek humán hírek (sikeres életpályákról, 30, 40 éves szolgálat megtestesítőiről, rendőrségi, rendészeti tradíciókról, sportról), valamint szakmai sikerek leírására buzdító pályázatok is.

¹⁵ Deák József: *A Belügyi Szemle közpolitikai, rendészetelméleti és szerkezeti fejlődése a rendszerváltásig* Hadtudományi Szemle. 10. évfolyam 2. szám. 2017. eISSN: 2060-0437 pp. 339–355. http://uni-nke.hu/downloads/kutatas/folyoiratok/hadtudomanyi_szemle/szamok/2017/2017_2/17_2_alt_deak.pdf; Letöltés ideje: 2017. október 16.

¹⁶ Deák József: *A Belügyi Szemle a közpolitika szolgálatában (1953–1990)*. Hadtudományi Szemle. 10. évfolyam 1. szám. 2017. eISSN: 2060-0437 pp. 375–390. http://uni-nke.hu/downloads/kutatas/folyoiratok/hadtudomanyi_szemle/szamok/2017/2017_1/17_1_alt_deak.pdf; Letöltés ideje: 2017. október 16.

¹⁷ Előszó. Rendőrségi Szemle. 1. évfolyam 1. szám. Budapest, 1953. p.3.